

คดีการรวมธุรกิจระหว่าง Grab และ Uber ในอาเซียน

เมื่อวันที่ 26 มีนาคม ค.ศ. 2018 บริษัท Grab ได้ประกาศการรวมกิจการเข้ากับบริษัท Uber ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และเนื่องจากบริษัททั้ง 2 เป็นบริษัทเทคโนโลยีขนาดใหญ่ที่ให้บริการขนส่งผ่านทางแอปพลิเคชันบนมือถือ การรวมธุรกิจข้างต้นจึงเป็นประเด็นด้านการแข่งขันที่ถูกพิจารณาโดยหน่วยงานกำกับดูแลการแข่งขันทางการค้าหลายแห่งในภูมิภาคอาเซียน อาทิ

1) หน่วยงานกำกับดูแลการแข่งขันและการคุ้มครองผู้บริโภคของสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม (Vietnam Competition and Consumer Authority: VCCA)

เนื่องด้วย การรวมธุรกิจข้างต้นเกิดขึ้นในขณะที่กฎหมายการแข่งขันทางการค้าของสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ปี ค.ศ. 2004 (Law No 27/2004/QH11 on Competition) มีผลบังคับใช้อยู่ ผู้ประกอบการที่ทำการรวมธุรกิจจะต้องแจ้งการรวมธุรกิจจึงต้องแจ้งให้แก่หน่วยงานกำกับดูแลการแข่งขันและการคุ้มครองผู้บริโภคของสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม (Viet Nam Competition and Consumer Authority: VCCA) ทราบ เมื่อการรวมธุรกิจดังกล่าวมีผลทำให้ส่วนแบ่งตลาดใหม่ของผู้ประกอบการที่รวมธุรกิจกันมีมูลค่าเกินกว่า ร้อยละ 30 หรือ ร้อยละ 50 ของตลาด

ทั้งนี้ Grab มิได้ แจ้งการรวมธุรกิจให้ VCCA ทราบ อีกทั้ง VCCA พิจารณาแล้วมีความเห็นว่า Grab มิได้แสดงพยานหลักฐานอย่างเพียงพอเพื่อพิสูจน์ว่าการรวมธุรกิจดังกล่าวทำให้ Grab มีส่วนแบ่งตลาดใหม่น้อยกว่าเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดไว้ในกรณีที่ต้องมีการแจ้งการรวมธุรกิจ VCCA จึงได้เริ่มดำเนินการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 2018

อย่างไรก็ตาม VCCA ไม่สามารถรวบรวมพยานหลักฐานได้เพียงพอที่จะแสดงว่า Grab มีส่วนแบ่งตลาดใหม่หลังจากการรวมธุรกิจมากกว่าร้อยละ 50 ของตลาด ในกรณีนี้ VCCA จึงมิได้ยับยั้งการรวมธุรกิจดังกล่าว

2) หน่วยงานกำกับดูแลการแข่งขันของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ (The Philippine Competition Commission: PCC)

ในเดือนสิงหาคม ค.ศ. 2018 หน่วยงานกำกับดูแลการแข่งขันของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ (The Philippine Competition Commission: PCC) ได้อนุญาตให้มีการรวมธุรกิจระหว่าง Grab และ Uber ภายใต้พันธกรณีบางประการ เนื่องจากพบว่าการรวมธุรกิจดังกล่าวส่งผลให้เกิดการลดการแข่งขันอย่างมีนัยสำคัญในตลาดการให้บริการยานพาหนะผ่านทางแอปพลิเคชัน (Ride-hailing service) โดย Grab จะมีขนาดเครือข่ายการให้บริการยานพาหนะเพื่อการขนส่ง (Transport Network Vehicle Services: TNVS) คิดเป็น ร้อยละ 93 ของเครือข่ายทั้งหมด ทำให้ Grab เป็นผู้ที่มีอำนาจเหนือตลาดในตลาดที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ด้วย รวมทั้งมีอำนาจในการเพิ่มกำไรให้กับบริษัทด้วยการเพิ่มราคา หรือลดคุณภาพของการบริการ และกีดกันผู้ประกอบการรายอื่นมิให้เข้าสู่ตลาด

ในการพิจารณาให้ Grab และ Uber ทำการรวมธุรกิจ PCC ได้ทำการรวบรวมข้อเท็จจริงจากข้อมูลและพยานหลักฐานอย่างมากมายและหลากหลาย อาทิ ข้อมูลจากผู้ประกอบการที่จะควมรวมธุรกิจและผู้ที่เกี่ยวข้อง ผลจากการจัดทำแบบสำรวจ และผลการศึกษาโดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการรวมธุรกิจข้างต้น อีกทั้ง PCC ได้ทำการวิเคราะห์คำร้องขอในการจองใช้บริการมากกว่า 25,000 คำร้อง ในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับราคาที่แท้จริง (Actual prices) และเงื่อนไขการจองการใช้บริการ (Booking conditions)

นอกจากนี้ PCC วิเคราะห์โครงสร้างราคา (Pricing model) ของผู้ประกอบการที่จะรวมธุรกิจกัน และพบว่าแม้ว่าจะต้องมีการกำกับดูแลราคาให้เป็นธรรมแก่ผู้ใช้บริการ แต่การกำหนดราคาดังกล่าวยังมีความยืดหยุ่น โดยสามารถกำหนดราคาสูงสุด และกำหนดราคาที่สูงขึ้นตามขอบเขตของการใช้บริการได้ รวมทั้ง PCC ได้กำหนดให้การรวมธุรกิจระหว่าง Uber และ Grab อยู่ภายใต้พันธกรณีบางประการ อาทิ Grab และ Uber จะต้องไม่กระทำการใดอันส่งผลให้มีการผูกขาดหรือจำกัดการให้บริการแก่ผู้ใช้บริการเฉพาะบางกลุ่ม (Inter alia non-exclusivity commitments)

3) หน่วยงานกำกับดูแลการแข่งขัน และคุ้มครองผู้บริโภคของสาธารณรัฐสิงคโปร์ (The Competition and Consumer Commission of Singapore: CCCS)

หน่วยงานกำกับดูแลการแข่งขัน และคุ้มครองผู้บริโภคของสาธารณรัฐสิงคโปร์ (The Competition and Consumer Commission of Singapore: CCCS) ได้เริ่มทำการสืบสวนสอบสวนการรวมธุรกิจระหว่าง Grab และ Uber ในเดือนมีนาคม ค.ศ. 2018 และได้กำหนดมาตรการพิเศษระหว่างการสืบสวนสอบสวน (interim measures) เพื่อลดผลกระทบระหว่างผู้ให้บริการ และผู้ใช้บริการแพลตฟอร์มดังกล่าว ในขณะที่ CCCS กำลังดำเนินการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงอยู่

CCCS รวบรวมข้อมูลจากเอกสารภายในของ Uber และพบว่าหากไม่มีการรวมธุรกิจข้างต้น Uber ก็จะดำเนินธุรกิจในฐานะสาธารณรัฐสิงคโปร์ต่อไป ตลอดจนมีโอกาสที่ Uber จะร่วมทำธุรกิจกับผู้ประกอบการรายอื่น ๆ ในตลาด การรวมธุรกิจข้างต้นจึงเป็นการขจัดคู่แข่งที่สำคัญที่สุดของ Grab ในตลาดการให้บริการยานพาหนะผ่านทางแอปพลิเคชัน (Ride-hailing service) รวมทั้ง Grab ได้เปลี่ยนแปลงนโยบายการให้คะแนนแก่ผู้ใช้บริการเมื่อมีการใช้บริการ Grab โดยคะแนนดังกล่าวสามารถนำไปคำนวณเป็นรางวัลได้ และประกาศเพิ่มค่าบริการ ร้อยละ 10-15 หลังจากที่ Grab และ Uber ได้ทำการรวมธุรกิจกัน

CCCS พบอีกว่า ธุรกิจ Grab มีสัดส่วน คิดเป็น ร้อยละ 80 ของตลาดการให้บริการยานพาหนะผ่านทางแอปพลิเคชันซึ่งมีอำนาจในการกีดกันผู้ประกอบการรายอื่น ๆ มิให้เข้ามาประกอบธุรกิจในตลาดดังกล่าว นอกจากนี้ Grab ยังบังคับใช้สัญญาผูกขาดเฉพาะตัว (Exclusivity provisions) กับผู้ให้บริการและบริษัทแท็กซี่ภายใต้แพลตฟอร์มของ Grab เพื่อให้ประกอบธุรกิจกับ Grab แต่เพียงผู้เดียว อันเป็นการกีดกันผู้ประกอบการ

รายอื่น ๆ มิให้เข้าสู่ตลาด ด้วยการผูกขาดและมีให้ผู้ประกอบการรายอื่นเข้าถึงและจัดหาผู้ให้บริการและยานพาหนะของตน

ในการนี้ CCCS จึงสั่งปรับผู้ประกอบการที่ทำการรวมธุรกิจ เป็นเงินจำนวนทั้งสิ้น 13 ล้านบาทสำหรับฐานกระทำการรวมธุรกิจอันส่งผลเป็นการลดการแข่งขันอย่างมีนัยสำคัญในตลาดการให้บริการยานพาหนะผ่านทางแอปพลิเคชัน โดยมิได้ขออนุญาต CCCS ก่อน นอกจากนี้ CCCS ยังมีคำสั่งให้ Grab เยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้น อาทิ ให้ยกเลิกสัญญาผูกขาดเฉพาะตัวกับผู้ให้บริการยานพาหนะ และบริษัทรถแท็กซี่ภายใต้แพลตฟอร์มของ Grab